

مفهوم ضریب بتای سهام

β

Beta Coefficient

نویسنده : محمد حق وردی

مقدمه :

شاید بارها در مقالات یا گروه‌های های اجتماعی مربوط به بازار سرمایه نام ضریب بتا رو دیده باشیم یا جایی شنیده باشیم اما بر ایمان مبهم باشد که واقعا ضریب بتا چیست و چقدر در انتخاب سهام مناسب با استراتژی شخصی ما می تواند مفید واقع شود.

ضریب بتا به تنهایی مشخص کننده ی ارزندگی یا عدم ارزندگی یک سهم نیست بلکه ابزاری آماری است که به ما در انتخاب سهم با افق سرمایه گذاری شخصی و میزان ریسک پذیری و سلیقه فردی کمک می کند.

به طور کلی میزان همسویی بازده یک سهم نسبت به بازار کل (شاخص کل) را با ضریب بتا می سنجند.

بتای مثبت نشانه همسویی با بازار ، بتای منفی نشانه واگرایی با بازار و بتای صفر نشانه عملکرد خنثی (عدم تاثیر پذیری) سهم نسبت به بازار (شاخص) است.

در ضریب بتا عدد یک را به عنوان مبنا قرار می دهیم . به عنوان مثال اگر بگوییم ضریب بتای سهمی نسبت به شاخص عدد 1.2 می باشد یعنی اینکه هر مقداری که شاخص رشد یا نزول داشته باشد سهم مورد نظر ما 20 درصد بیشتر رشد یا نزول می کند. مثلا اگر شاخص 10 درصد رشد نماید سهم مورد نظر به میزان 12 درصد رشد می نماید . یعنی 20 درصد بیشتر .

همچنین اگر بتای سهمی 2 باشد یعنی به میزان دو برابری شاخص بازدهی دارد یا به عبارتی اگر شاخص 20 درصد رشد نماید آن سهم 40 درصد رشد میکند و همین طور برعکس. یعنی سهم دارای این ضریب بتا حالتی **تهاجمی** دارد.

در مورد سهام **تدافعی** نیز ضریب بتا کوچکتر از یک و مثبت می باشد. مثلا اگر ضریب بتای سهمی 0.4 باشد یعنی اینکه اگر شاخص 10 درصد رشد یا نزول داشته باشد آن گاه سهم مورد نظر ما با بتای (0.4) به میزان 4 درصد رشد یا نزول خواهد داشت یا به اصطلاح کم ریسک و کند حرکت می کند.

مثال **حالت خنثی** نیز یعنی بتای آن سهم برابر صفر باشد یعنی اصلا روند شاخص هیچ دخالتی در روند آن سهم ندارد. چه شاخص مثبت باشد چه منفی ؛ آن سهم رفتار منحصر به فرد و عدم تاثیر پذیر خود را دارد.

در **حالت رفتار معکوس** ؛ اگر بتای سهمی منفی باشد یعنی دقیقا رفتاری عکس با رفتار کلی شاخص و بازار دارد. به طور خلاصه برای ضریب بتا پنج حالت را می توان در نظر گرفت :

$\beta = 1$ —————> همسو با بازار (بازدهی برابر شاخص)

$\beta = 0$ —————> هیچ تاثیر پذیری از شاخص ندارد (خنثی)

$\beta < 0$ —————> در خلاف جهت بازار حرکت می کند

$\beta > 1$ —————> شارپ , مناسب نوسان گیری , پر ریسک و تهاجمی

$\beta < 1$ —————> کند , ثقیل , کم ریسک , تدافعی

فرمول ضریب بتا از نگاه آمار و احتمالات :

در این فرمول در صورت کسر کواریانس بین بازده سهم و بازده بازار را محاسبه می کنیم و در مخرج واریانس بازده کلی بازار گذاشته می شود.

$$\beta = \frac{\text{Cov}(r_a, r_b)}{\text{Var}(r_b)}$$

از دید گاه علوم مالی ضریب بتا عددی برای سنجش ریسک سیستماتیک بازار می باشد.

ریسک در بازار به دو نوع تقسیم می شود : 1- ریسک سیستماتیک 2 - ریسک غیر سیستماتیک

ریسک سیستماتیک : مربوط به ریسک تحولات کلی بازار

ریسک غیر سیستماتیک : ریسک مربوط به تحولات انفرادی خاصه خود شرکت

ضریب بتای نسبی : گاهی اوقات میزان تغییر پذیری و وابستگی حرکت یک سهم را با شاخص کل

نمی سنجیم بلکه وابستگی بین دو سهم حتی از گروه های متفاوت را زیر نظر میگیریم. برای مثال هر

گونه تحول و حرکت مثبت در سهم خودرویی سایپا مستقیماً روی سهم سرمایه گذاری سایپا (وسایا) تاثیر

گذار است . یعنی به نوعی این دو سهم وابستگی حرکتی دارند و به عبارتی می توان گفت بتای مثبت و

بالایی نسبت به یکدیگر دارند. به این نوع بتا , بتای نسبی به دو سهم گفته می شود و دیگر حرکت کل

بازار و شاخص ملاک نیست.

ابزار بتای سهام برای مدیریت سرمایه سبدگردان ها :

سبدگردان ها باید توجه داشته باشند نسبت به میزان سرمایه ای که تقبل می کنند استراتژی های مدیریت سرمایه ای متفاوتی را باید در پیش بگیرند . برای مثال اگر یک سبد یک میلیاردی اداره می کنیم بهتر است بتای کل سبد را پایین نگه داریم ولی در سرمایه گذاری های مقیاس پایین نظیر پنجاه میلیون می توان ریسک پذیری بالاتری را تقبل کرد و بتای بالا هم اگر در سبد لحاظ شود مشکل ساز نخواهد شد.

نکات مهم ضریب بتا :

- معمولا سهم هایی که بتای بالایی دارند نقدشوندگی بهتری دارند.
- معمولا سهم هایی که بتای بالایی دارند برای نوسان گیری مناسب تر می باشند و البته پر ریسک تر.
- سهم های کند و ثقیل با مبنای سنگین معمولا بتای پایینی دارند.
- سهم هایی که عمق کمی دارند و با پول کم می توان روی آن ها مانور داد , بتای منفی دارند مانند گروه قندی که هرگاه شاخص قرمز می شود پول به سمت این گروه می رود چون با پول کم راحت حرکت می کنند.
- ضریب بتا به هیچ وجه به تنهایی دلیل ارزندگی یا عدم ارزندگی یک سهم نیست , فقط ابزاری است کمکی جهت شناخت بهتر سهم و مدیریت سرمایه سبد گردان ها.
- معمولا برای اندازه گیری بتای سهام از داده های 90 روزه سهم استفاده می شود.

موفق و پاینده باشید . حق وردی

@mohamad_haghverdi

mh.haghverdi@gmail.com

پل های ارتباطی من :